

Στρατηγικές κατανόησης

γραπτού λόγου

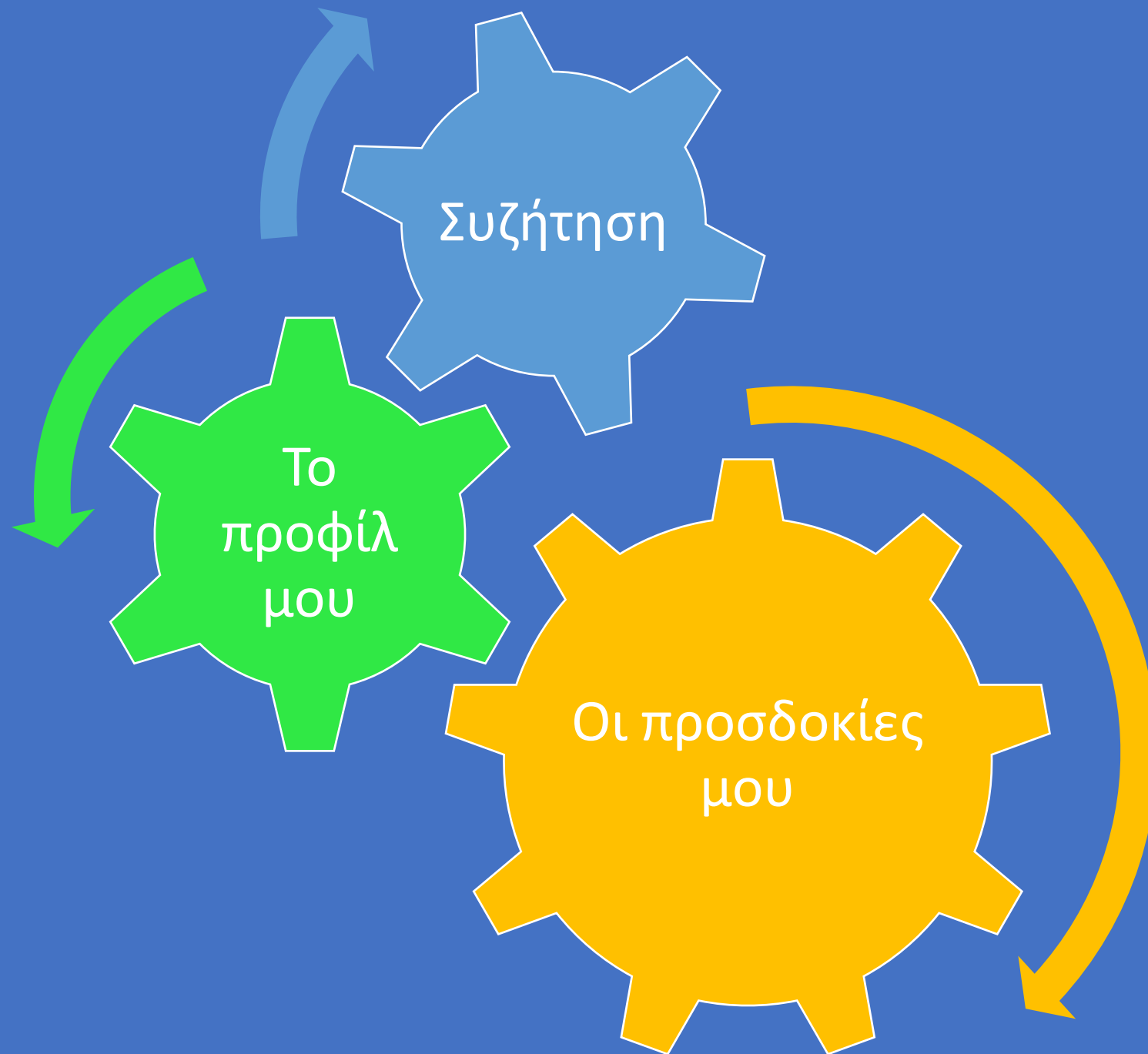
(Γρίβα & Κωφού, 2020)

‘Reading is like constructing a table from a do-it-yourself kit’. (Nuttall, 1982, 1996, Teaching Reading Skills in a Foreign Language, Heinemann).

Ιφιγένεια Κωφού
ikofou@gmail.com

Reading is the **KEY** to learning

Αναστοχάζομαι...

Τι είναι η ανάγνωση?

Παθητική/προσληπτική ή
διαδραστική δεξιότητα?

Πώς διαβάζουμε/προσεγγίζουμε ένα
κείμενο?

Πώς αποθηκεύουμε τις πληροφορίες
του κειμένου?

Ορίζοντας την αναγνωστική δεξιότητα

Η ανάγνωση είναι μια σύνθετη γνωστική διαδικασία.

Απαιτεί την αποκωδικοποίηση, την κατανόηση και την ερμηνεία του κειμένου.

Ενεργοποιεί διάφορες νοητικές και γλωσσικές διεργασίες (Penekelis & Griva, 2013; Phillips, 1988).

3 Επίπεδα ανάγνωσης

Επιφανειακή ανάγνωση

- Αναφέρεται στην πληροφορία που δίνει το κείμενο, και βασίζεται σε γλωσσικά στοιχεία, όπως λεξιλόγιο και γραμματική/δομή (Kong, 2007)

Ερμηνευτική ανάγνωση

- Είναι βαθύτερη και αναφέρεται στο τι εννοεί το κείμενο (μηνύματα, ιδέες απόψεις και στάσεις) και προϋποθέτει την ενεργοποίηση της προϋπάρχουσας γνώσης και εμπειρίας.

Κριτική ανάγνωση

- Είναι πιο δημιουργική και αναφέρεται στην ερμηνεία του κειμένου από τον αναγνώστη και στην αντίδρασή του σε αυτό (Γρίβα & Κωφού, 2020).
- «τι νομίζω ότι δηλώνει και υποδηλώνει το κείμενο»
- «τι σκέφτομαι για αυτά που διαβάζω και κατανοώ και πως αντιδρώ νοητικά, και ιδεολογικά απέναντι στις πληροφορίες που λαμβάνω από το κείμενο»

Μία δραστηριότητα επίλυσης προβλήματος

Η ανάγνωση θεωρείται μία δραστηριότητα επίλυσης προβλήματος, κατά την οποία ο αναγνώστης υιοθετεί και εφαρμόζει πλήθος στρατηγικών, όπως την εύρεση της κεντρικής ιδέας, την επαναληπτική ανάγνωση για την επίλυση ασαφειών/δυσερμηνειών Γρίβα & Κωφού, 2020).

Η ανάγνωση επηρεάζεται επίσης από τις γνώσεις, τις εμπειρίες και τις πολιτισμικές αξίες των αναγνωστών (Thomson, 2002; Comber, 2004, που καθιστούν την ανάγνωση μία διαδραστική διαδικασία) (May, 2010).

Στρατηγικές ανάγνωσης

Οι στρατηγικές ανάγνωσης αποτελούν «γνωστικές και συμπεριφοριστικές πράξεις στις οποίες προβαίνουν οι αναγνώστες, προκειμένου να επιτύχουν την αναγνωστική κατανόηση» και τη συνεχή βελτίωσή της (Carrell et al., 1989; McNamara, 2011; Oxford & Crookall, 1989).

Η χρήση τους εξαρτάται από μεταβλητές, όπως το γένος, η ηλικία, η προηγούμενη γνώση, τα κίνητρα, οι στάσεις, το μαθησιακό στυλ, η προσωπικότητα, το πολιτισμικό περιβάλλον (Akyel et al., 2009).

Οι στρατηγικές ανάγνωσης έχουν οριστεί ως συγκεκριμένες, στοχοεπικεντρωμένες νοητικές διαδικασίες ή συμπεριφορές, οι οποίες βοηθούν τον αναγνώστη να ελέγχει και να τροποποιεί τις προσπάθειές του για να αποκωδικοποιήσει ένα κείμενο, να κατανοήσει τις λέξεις και να δημιουργήσει την έννοια ενός κειμένου (Afflerbach, Pearson & Paris, 2008).

Ταξινομίες στρατηγικών ανάγνωσης 1/4

Γνωστικές στρατηγικές

Αφορούν τη διάδραση με το κείμενο

Υπογράμμιση

Χρήση λεξικού

Αξιοποίηση τίτλων

Εικασία από το πλαίσιο

Ενεργοποίηση του γνωστικού σχήματος

Αποφυγή των δύσκολων σημείων

Χρήση γλωσσικών ενδείξεων

Χρήση εικόνων

Επανάληψη

Συγγραφή περίληψης

Καταγραφή των λέξεων

Επανάληψη μιας φράσης-πρότασης όταν δεν γίνεται κατανοητό το νόημα (στρατηγική επανάληψης)

Μεταγνωστικές στρατηγικές

Αναφέρονται στην επίγνωση των στρατηγικών και στην αποτελεσματική χρήση (Pressley & Afflerbach, 1995; O' Malley & Chamot, 1990 in Anastasiou & Griva, 2009) και περιλαμβάνουν υψηλής τάξης διεργασίες.

Στρατηγικές Σχεδιασμού (Planning strategies)

Επανεξέταση των σημαντικότερων σημείων του κειμένου

Κατευθυνόμενη προσοχή

Στρατηγικές Ελέγχου (Monitoring strategies)

Επανάγνωση

Έλεγχος κατανόησης

Επιλεκτική προσοχή

Υποβολή ερωτήσεων στον εαυτό του

Στρατηγικές αξιολόγησης (Evaluating strategies)

Αξιολόγηση της αναγνωστικής διαδικασίας

Εντοπισμός προβλήματος

Αυτοαξιολόγηση και ερμηνεία των λαθών

Ταξινομίες στρατηγικών ανάγνωσης 2/4

Top-down strategies (στρατηγικές καθοδικής/ολιστικής επεξεργασίας)

Σε αυτές συγκαταλέγονται: η αναγνώριση της κύριας ιδέας του κειμένου, η πρόβλεψη της συνέχειας, η γνώση του στόχου ανάγνωσης, η συναγωγή συμπερασμάτων και ο αυτοέλεγχος της κατανόησης (βλ. Griva et al., 2009).

Bottom-up strategies (στρατηγικές ανοδικής επεξεργασίας)

Σε αυτές συγκαταλέγονται: η κατάτμηση φράσεων και λέξεων στα μικρότερα τμήματά τους, η αναζήτηση λέξεων-κλειδιών για το νόημα του κειμένου, η γνώση της συντακτικής δομής της γλώσσας, δηλαδή στρατηγικές που εστιάζουν στο μικροεπίπεδο του κειμένου.

Γενικές/ολιστικές στρατηγικές

Σχετίζονται με την ολιστική προσέγγιση της ανάγνωσης, π.χ. εντοπισμός του βασικού περιεχομένου ενός κειμένου, αξιοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης και επίγνωση της οργάνωσης κειμένων.

Τοπικές στρατηγικές

Αποτελούν μια κατηγορία στρατηγικών αποκωδικοποίησης των πληροφοριών στο μικροεπίπεδο του κειμένου.

Ταξινομίες στρατηγικών ανάγνωσης 3/4

Ness (2009):

- **Στρατηγικές παρακολούθησης της ανάγνωσης:** ο μαθητής έχει επίγνωση της κατανόησης αυτού που διαβάζει, παρακολουθεί τη διαδικασία και αξιοποιεί διαδικασίες για να ξεπερνάει τα διάφορα εμπόδια.
- **Στρατηγικές συνεργατικής μάθησης:** οι μαθητές εργάζονται ομαδικά και μέσω της συνεργασίας τους αναπτύσσουν συγκεκριμένες στρατηγικές.
- **Χρήση γραφημάτων και εννοιολογικών χαρτών:** για την αναπαράσταση των κυρίων σημείων και των σχέσεων που παρατηρούνται μεταξύ τους.
- **Στρατηγικές αναγνώρισης της δομής του κειμένου:** οι μαθητές αναρωτιούνται και δίνουν απαντήσεις για τα βασικά στοιχεία ενός κειμένου.
- **Στρατηγικές σύνοψης του περιεχομένου:** οι μαθητές συγκρατούν και παρουσιάζουν τις κύριες ιδέες του κειμένου.

Mokhtari & Sheorey (2002):

1. **Σφαιρικές στρατηγικές,** βασισμένες στο κείμενο (π.χ σκοπός, μέγεθος, δομή) (Huang et al., 2009).
2. **Υποστηρικτικές στρατηγικές** (χρήση λεξικού, τήρηση σημειώσεων, υπογράμμιση)
3. **Στρατηγικές επίλυσης προβλήματος** (μαντεύω από τα συμφραζόμενα, μαντεύω τις άγνωστες λέξεις, δημιουργώ νοητικές εικόνες)

Ταξινομίες στρατηγικών ανάγνωσης 4/4 Grabe, 2009)

A. Εμπειρικά επικυρωμένες στρατηγικές κατανόησης ανάγνωσης

Ενεργοποίηση προηγούμενων γνώσεων

Απαντήσεις σε ερωτήσεις και διερευνητικές ερωτήσεις

Κατασκευή νοητικών εικόνων

Χρήση ερωτήσεων

Δημιουργία συνδέσεων (μνημονική υποστήριξη)

Παρακολούθηση/Έλεγχος

Προεπισκόπηση

Σύνοψη/δημιουργία περίληψης

Επίγνωση της δομής του κειμένου

Χρήση γραφικών οργανωτών

B. Έμμεσα υποστηριζόμενες στρατηγικές ανάγνωσης (καλλιέργεια πολλαπλών στρατηγικών)

Αποσαφήνιση

Καθορισμός στόχων για ανάγνωση

Εξαγωγή συμπερασμάτων (χρησιμοποιώντας το πλαίσιο)

Μετάφραση

Παράφραση

Πρόβλεψη

Επανάληψη/επανάγνωση

Δυνατή ανάγνωση (για μοντελοποίηση, για ευχέρεια)

Σύνθεση πληροφοριών

Καταγραφή σημειώσεων

Στρατηγικές επίλυσης προβλήματος

Διαβάζω αργά και προσεχτικά για να βεβαιωθώ ότι καταλαβαίνω αυτά που διαβάζω.

Προσπαθώ να ξαναβρώ τη συνέχεια στην ανάγνωση όταν χάνω τη συγκέντρωσή μου.

Προσαρμόζω την ταχύτητα ανάγνωσης ανάλογα με αυτό που διαβάζω (για παράδειγμα, πόσο γρήγορο ή ενδιαφέρον είναι).

Όταν το κείμενο γίνεται δύσκολο, προσέχω ακόμη περισσότερο αυτό που διαβάζω.

Όταν κάποια σημεία του κειμένου γίνονται δύσκολα, τα ξαναδιαβάζω για να το καταλάβω καλύτερα.

Καθώς διαβάζω, σταματάω πού και πού για να σκεφτώ το νόημα αυτών που διαβάζω.

Προσπαθώ να σχηματίσω την εικόνα μιας πληροφορίας στο μυαλό μου για να τη θυμάμαι καλύτερα.

Ελέγχω αν το κείμενο που διαβάζω μου δίνει τις πληροφορίες που ψάχνω.

Σκέφτομαι ποια είναι η δική μου γνώμη για αυτά που διάβασα σε ένα κείμενο.

3 Στάδια ανάγνωσης 1/3

Με βάση την έρευνα και τα προηγούμενα μοντέλα (Brown & Lee, 2015; Carter & McCarthy, 1988; Celce-Murcia, 1991; Dubin & Bycina, 1991; Psaltou-Joycey, 2010), κατηγοριοποιούμε τις στρατηγικές ανάγνωσης στα 3 στάδια της αναγνωστικής διαδικασίας (Γρίβα & Κωφού, 2020)

Στρατηγικές πριν την ανάγνωση

Ρίχνω μια γρήγορη ματιά στο κείμενο πριν την ανάγνωση

Ψάχνω για σημαντικές πληροφορίες στο κείμενο

Παρατηρώ το πλαίσιο του κειμένου (πηγή, μορφή, κλπ.)

Αντλώ πληροφορίες από εξωγλωσσικά στοιχεία (π.χ. εικόνες)

Εστιάζω στις σημαντικές πληροφορίες και όχι σε άλλες

Ενεργοποιώ την προϋπάρχουσα γνώση

Θέτω στόχους για την ανάγνωση

Ψάχνω πληροφορίες σχετικά με τους στόχους που έχω θέσει

3 Στάδια ανάγνωσης 2/3

Στρατηγικές κατά τη διαδικασία της ανάγνωσης

Αναθεωρώ την προϋπάρχουσα γνώση για το αντικείμενο/περιεχόμενο του κειμένου

Κάνω προσπάθεια για την αναγνώριση της δομής και του είδους του κειμένου.

~~Προσπαθώ να εξάγω πληροφορίες από το κείμενο~~

Προσπαθώ να καθορίσω την έννοια των άγνωστων λέξεων που φαίνονται ζωτικής σημασίας για την κατανόηση του κειμένου

Προσπαθώ να απεικονίσω τις περιγραφές του κειμένου

Συνοψίζω/ παραφράζω το υλικό που διαβάζω για να θυμηθώ το κείμενο

Αξιολογώ το κείμενο για να καθορίσω κατά πόσο συμβάλλει στις γνώσεις μου

Ρωτώ στον εαυτό μου ερωτήσεις σχετικά με το κείμενο

Διαβάζω πίσω – μπρος στο κείμενο για να βρω πληροφορίες

Μπορώ να ελέγξω αν έχω προβλέψει σωστά τις πληροφορίες

Αλλάζω τις στρατηγικές ανάγνωσής μου όταν δεν μπορώ να κατανοήσω το κείμενο

Υπογραμμίζω κάποια σημεία για να τα θυμάμαι

Διαβάζω πάνω από μία φορά, ώστε να θυμάμαι το κείμενο

Κρατώ σημειώσεις/πλαγιότιτλους, ώστε να θυμάμαι το κείμενο

3 Στάδια ανάγνωσης 3/3

Στρατηγικές μετά την ανάγνωση

Επανεξετάζω το κείμενο

Προσπαθώ να ερμηνεύσω αυτό που διάβασα

Κάνω περίληψη

Σκέφτομαι πώς θα χρησιμοποιήσω τις γνώσεις που αποκτήθηκαν από την ανάγνωση

Αξιολογώ κατά πόσον αυτά που έχω διαβάσει είναι συναφή με τους στόχους της ανάγνωσης

Συνδέω με τον αρχικό στόχο και τις προσδοκίες που είχα θέσει πριν την ανάγνωση

Μοντέλα διδασκαλίας/ενίσχυσης στρατηγικών ανάγνωσης

Διάφορα μοντέλα (Pearson & Dole, 1987; Oxford, 1990; O'Malley & Chamot, 1994; Grenfell & Harris, 1999; Chamot's CALLA, 2005)

Συγκλίνουν στο ακόλουθο πλαίσιο των 5 σταδίων:

Ο/Η εκπαιδευτικός

1. Παρουσιάζει/μοντελοποιεί μια νέα στρατηγική
2. Εξηγεί τη χρήση της

Οι μαθητές/τριες:

3. Εφαρμόζουν/πειραματίζονται με τη στρατηγική
4. Χρησιμοποιούν τη στρατηγική αυτόνομα σε νέες δραστηριότητες/πλαίσια

Ο/Η εκπαιδευτικός και οι μαθητές/τριες:

5. Αξιολογούν τη χρήση της (αυτο-ετεροαξιολόγηση)

σχετίζατε το παρακάτω κείμενο ως αναγνώστες στα 3 επίπεδα της ανάγνωσης (επιφανειακή, κριτική ανάγνωση, και τι στρατηγικές θα διδάσκατε στους μαθητές σας για τα 3 στάδια της ανάγνωσης?

ΚΕΙΜΕΝΟ 3: ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

κά θα σας πω την ιστορία του ταγαριού*. Το βρήκα καταχωνιασμένο σε μια παλιά κασέλα. Κι αυτή από το κενό το έδειξα της μαμάς μου γέλασε. Στα φοιτητικά της χρόνια το χρησιμοποιούσε ως τσάντα. Ήταν άβολο για δουλειά αλλά ήταν τότε της μόδας. Εξέφραζε οικολογικές ανησυχίες επίσης. Μου λέει να το πας της γιαγιάς να το προφανώς να το ξεφορτωθεί. Δεν ξέρω τι μπορεί να της θύμιζε.

επιμένει να ζει στο χωριό. Στο σπίτι της έχει θερμοσίφωνα και τηλεόραση. Την επισκέφτηκα στις διακοπές του καλοκαιριού με το όνομά της και είμαι η αδυναμία της. Της έδειξα το ταγάρι και συγκινήθηκε. Το είχε φτιάξει η δική της μαμά. Ήταν μέρος της προίκας της. «Πράγματα για μια ζωή» σχολίασε. Φυσικά έκανε λάθος στο μέτρημα. Ήδη το ταγάρι χρησιμοποιηθεί από τρεις γενιές. Ήταν βαμμένο με φυτικές βαφές και είχε ωραία λαμπερά σχέδια. Μου έδειξε τα νυχτέρια** που έκαναν τότε υφαίνοντας στον αργαλειό με το φως του λυχναριού. Η μαμά της. Τα έλεγε αυτά τα νυχτέρια. Η γιαγιά.

από τότε η ώρα πλησίαζε εννιά και αντανάκλαστικά είχε ανοίξει την τηλεόραση για τις ειδήσεις. Της λέω γιαγιά γιατί είσαι μείνεις μαζί μας στην Αθήνα. – Γιατί τι θα έχω παραπάνω εκεί;

απάντα

από τότε κατά τη διάρκεια της νύχτας

Παύλος, *Επείγουσα ανάγκη ελέου. Διηγήματα*, Εστία, Αθήνα 2016, σσ. 41, 42].

ΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ 2022

Παιχνίδια

Kahoot (T/F)

<https://create.kahoot.it/details/063becc6-7df9-4f64-a88c-15964669632e>

Γνωστικές & Μεταγνωστικές Στρατηγικές

Learning app

<https://learningapps.org/display?v=pkfcsx2z222>

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

- ✘ Το ημερολόγιο αναστοχαστικής ανάγνωσης είναι ένα εργαλείο εναλλακτικής αξιολόγησης που βοηθά την ανάπτυξη της κριτικής αντίληψης και προωθεί την αυτόνομη μάθηση (Hamayan, 1995, Montgomery, 2001).
- ✘ Η λογοτεχνία και τα παραμύθια μπορούν να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων ανάγνωσης και λεξιλογίου των μαθητών.
- ✘ Εκθέτουν τον μαθητή σε πραγματική γλώσσα.
- ✘ Αυξάνουν τα κίνητρα και την κριτική σκέψη.
- ✘ Ενισχύουν τη συνεργασία των μαθητών.

ΑΝΑΓΝΩΣΗ & ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- ✘ Η ανάγνωση και το λεξιλόγιο έχουν μία αμφίδρομη σχέση, καθώς:
- ✘ η εκτενής ανάγνωση κειμένων συμβάλλει στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου, ενώ παράλληλα
- ✘ η επαρκής γνώση του λεξιλογίου μπορεί να βοηθήσει σημαντικά την κατανόηση ενός αναγνωστικού κειμένου (Bintz, 2011, Sedita, 2005, Psaltou-Joycey, 2010).

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ (ΓΙΑ ΙΣΤΟΡΙΕΣ/ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ)

- ✘ Κρατώ σημειώσεις στο ημερολόγιό μου

1

- Τίτλος
- Πλοκή

2

- Χαρακτήρες
- Πράξεις

3

- Αποκορύφωση
- Αποκλιμάκωση
- Συναισθήματα

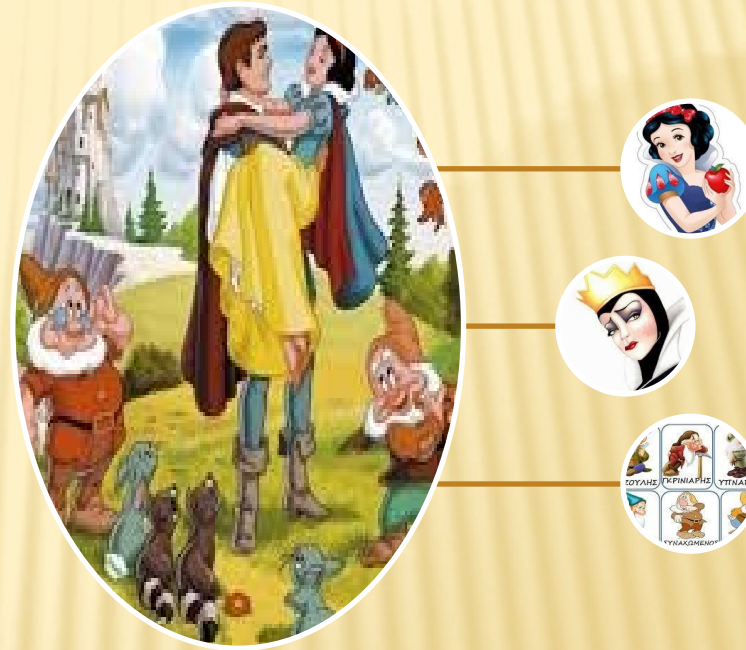
ΠΕΡΙΓΡΑΦΩ ΤΟΥΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Χιονάτη

Μάγισσα

Νάνοι

ΠΡΟΒΛΕΠΩ ΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

ΓΡΑΦΩ ΣΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΟΥ

ΣΧΗΜΑΤΑ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

ΣΧΗΜΑΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΚΡΑΤΩ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΚΑΙ ΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΣΥΖΗΤΩ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Τι θα έκανες αν
ήσουν η
Χιονάτη?

Πώς
αντιμετωπίζουμε
την κακία?

- ✘ Αξιολογώ τι έμαθα:
- ✘ Ανάγνωση
- ✘ Λεξιλόγιο
- ✘ Γραμματική
- ✘ Ποιες στρατηγικές χρησιμοποίησα
- ✘ Τι πρέπει να κάνω για να βελτιωθώ

ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Σχόλια του εκπαιδευτικού:

.....

.....

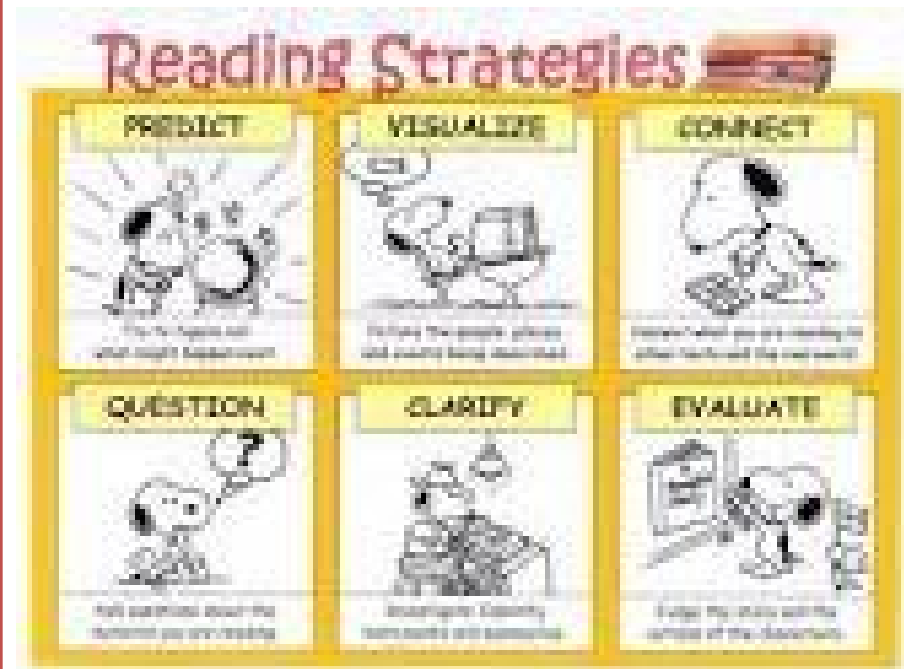
.....

.....

.....

.....

- × Κατά την ανάγνωση, οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιούν συγκεκριμένες λίστες ελέγχου της ανάγνωσης (**checklists & rating scales**) τόσο κατά τη διδασκαλία όσο και κατά την αξιολόγηση, για να ελέγχουν την κατανόηση του κειμένου και του λεξιλογίου.

ΛΙΣΤΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ

ΛΙΣΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

Στρατηγικές λεξιλογίου που χρησιμοποίησα για να καταλάβω τη σημασία των λέξεων:

1. τις εικόνες του παραμυθιού/ιστορίας

2. την προηγούμενη γνώση

3. μάντεψα από τα συμφραζόμενα

4. έκανα σημασιολογική σύνδεση (συνώνυμο)

The background features a complex, colorful geometric pattern of overlapping shapes in shades of green, yellow, red, and blue. A white rectangular box with a thin black border is centered on the page, containing the title text. Below the text is a horizontal line.

Στρατηγικές παραγωγής γραπτού λόγου

Δραστηριότητα Γιατί γράφω??? Ιδέες στο jamboard:

<https://jamboard.google.com/d/1yDbiVClYlNjGRDenjCMaFgAqzhR8mRPrUypv9FSODU/edit?usp=sharing>

The screenshot displays the WordItOut web application interface. At the top, there is a navigation bar with the logo 'WordItOut' and links for '+ Create', 'Discover', and 'Community'. Below the navigation bar is a sidebar titled 'MAKE A WORD CLOUD' containing several interactive buttons: 'Regenerate', 'Font', 'Colours', 'Layout', 'Size', 'Words', and 'Save'. The main content area features a large, light-brown rectangular canvas displaying a word cloud of Greek words. The words are arranged in a roughly circular pattern, with 'Πρόσκληση' and 'Έκφραση' at the top, 'Παιδιά' and 'Διαμεσολάβηση' in the middle, and 'Παράπλοιο' at the bottom. Other visible words include 'Επικοινωνία', 'Απουγιά', 'Λυμβουλή', 'Ιστορία', and 'Αναφοράν'.

Τι χρειαζόμαστε ...

Ιδέες

- Λεξιλόγιο
- Επικοινωνιακό πλαίσιο

Δομή

- Γραμματική
- Σύνταξη

Στρατηγικές

- Μετάβαση
- Συνδετικές λέξεις

Μία πολύπλοκη γνωστική διαδικασία

- Προϋποθέτει την ενεργοποίηση υποδεξιότητων και ανώτερων γνωστικών λειτουργιών (Kellogg, 1999· Swales, 1990).
- Αποτελεί μια επικοινωνιακή πράξη που πραγματώνεται σε ένα κοινωνικό πλαίσιο (Bereiter & Scardamalia, 1987· Flower, 1994).
- Προαπαιτεί την ικανότητα του γράφοντα να επιλέγει τις κατάλληλες λειτουργίες της γλώσσας, το κατάλληλο λεξιλόγιο για τη διατύπωση συγκεκριμένων ιδεών, καθώς και συγκεκριμένες συμβάσεις στη δομή και την οργάνωσή του (Bhatia, 1993, σ. 10).
- Το πώς γράφουμε και το τι γράφουμε υπακούει σε κοινωνικές συμβάσεις και επικοινωνιακές αλληλεπιδράσεις (Γρίβα, Μαστροθανάσης & Γελαδάρη, 2010).
- Η γραπτή έκφραση, σύμφωνα με τους σκοπούς που εξυπηρετεί, διακρίνεται ως:

1) μια μορφή επικοινωνίας για να εκφράσει ο μαθητής ιδέες, σχέδια, προτάσεις, αξίες

2) μια μορφή κριτικής σκέψης και επίλυσης προβλημάτων, όπου η συγγραφή βοηθά τον μαθητή να σκέφτεται κριτικά και να αντιμετωπίζει αξίες

3) μια μορφή αυτοπραγματοποίησης και ανακάλυψης του ίδιου του μαθητή (Stapa, 1998, στο Abas, Imelda Hermilinda & Noor Hashima Abd Aziz, 2018).

Συσχέτιση
ανάμεσα στην
κατανόηση και
παραγωγή
γραφτού λόγου

Σύμφωνα με τον Grabe
(2001, σ. 15), η ανάγνωση
και η συγγραφή
αλληλοσχετίζονται σε
πέντε πτυχές:

Η γραπτή έκφραση ενισχύει
την ανάγνωση και η
ανάγνωση ενισχύει τη
γραφτή έκφραση (Ferris &
Hedgcock, 2005· Reid,
1993b).

1. ανάγνωση για
μάθηση

2. γραπτή έκφραση
για μάθηση

3. ανάγνωση για
βελτίωση της γραπτής
έκφρασης

4. γραπτή έκφραση
για βελτίωση της
ανάγνωσης

5. ανάγνωση και
γραφτή έκφραση μαζί
για αποτελεσματική
μάθηση.

Μία ενεργή διαδικασία

- Η παραγωγή γραπτού λόγου είναι μία ενεργή διαδικασία για τη διαπεραίωση της οποίας ενεργοποιείται μια σειρά υποδεξιότητων και γνωστικών/μεταγνωστικών στρατηγικών (Granham, 2006).
- Απαιτείται να επιλεγούν οι κατάλληλες λέξεις για τη διατύπωση της κάθε ιδέας, να χρησιμοποιηθούν σωστά οι συντακτικοί, γραμματικοί και ορθογραφικοί κανόνες και να ληφθούν υπόψη οι συμβάσεις του γραπτού λόγου (Alamargot & Chanquoy, 2001).
- ,

2 ρόλοι

Η παραγωγή γραπτού λόγου επιτελεί δύο συμπληρωματικούς ρόλους:

1. Αποτελεί μια δεξιότητα που βασίζεται στη χρήση στρατηγικών για την επίτευξη ποικίλων στόχων, όπως η σύνταξη μιας έκθεσης ή η έκφραση μιας γνώμης, η αντίθεση σε ένα γεγονός, η πρόσκληση σε μια εκδήλωση,

2. Είναι ένα μέσο επέκτασης και εμπάθυνσης των γνώσεων των μαθητών (Sperling & Freedman, 2001).

Αποτελεί ακόμη μια διαδικασία επίλυσης προβλήματος, με έμφαση στη διαδικασία και δευτερευόντως στο τελικό αποτέλεσμα.

Από την
εστίαση στο
προϊόν της
συγγραφής
στη
διαδικασία
της
συγγραφής
(Emig, 1971)

Με ένα πρωτόκολλο προφορικής εξωτερίκευσης η Emig μελέτησε μαθητές της 12ης τάξης για το πώς γράφουν. Ζήτησε από τους μαθητές να περιγράψουν πώς σχεδίαζαν τι να γράψουν, τι σκέφτονταν όταν σταματούσαν και πώς και πότε ξαναδιάβαζαν το κείμενό τους, πώς αναθεώρησαν κάποια σημεία και επεξεργάστηκαν το περιεχόμενο.

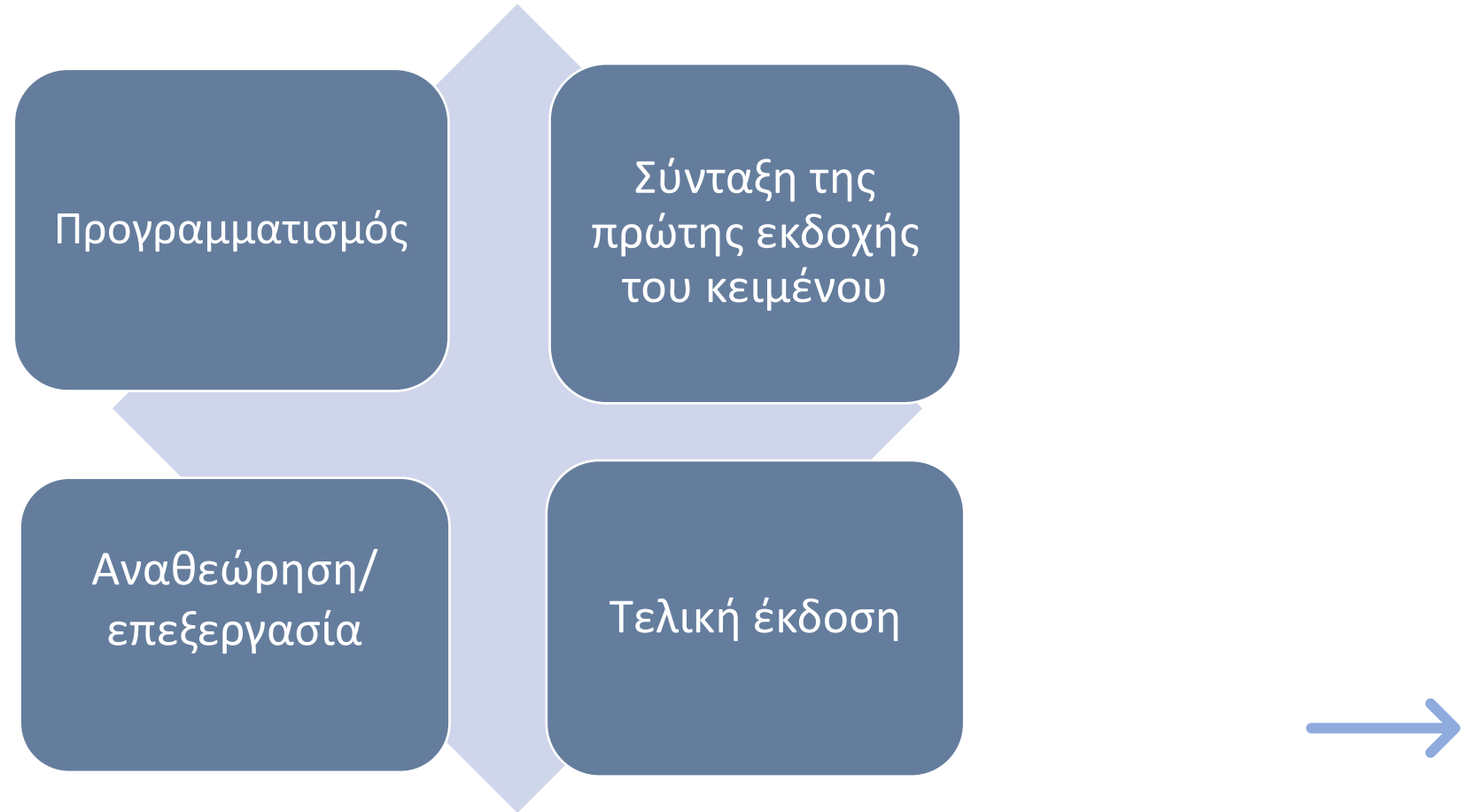
Διαπίστωσε ότι η διαδικασία συγγραφής είναι πολύ περίπλοκη και δεν είναι γραμμική.

Οι συγγραφείς μετακινούνται μεταξύ των παρακάτω σταδίων για τη σύνθεση του κειμένου:

προ-συγγραφή (δημιουργία ιδεών και προετοιμασία για τη συγγραφή),
πρώτη εκδοχή (σύνταξη σε εξέλιξη),
αναθεώρηση (επανεξέταση ιδεών),
επιμέλεια (ανίχνευση σφαλμάτων) και
δημοσίευση (δημόσια κοινή χρήση προϊόντος).

Κατά τη διαδικασία σύνθεσης ενός κειμένου, οι γράφοντες ανατρέχουν στα διάφορα στάδια, πριν ολοκληρώσουν το κείμενο, και γράφουν διάφορα προσχέδια, τα οποία αναδιατυπώνουν μέχρι την ολοκλήρωση του τελικού κειμένου, γεγονός που συνεπάγεται την εύρεση ιδεών, την οργάνωσή τους, την αναδιοργάνωσή τους, τη διατύπωση και την αναδιατύπωσή τους, τον έλεγχο και την αναθεώρηση του κειμένου και την παραγωγή της τελικής εκδοχής.

4 βασικά, μη γραμμικά στάδια συγγραφής κειμένου (Γρίβα & Κωφού, 2020)

1. Προγραμματισμός

- Ο συγγραφέας βρίσκει ιδέες τις οποίες ελέγχει, σε σχέση με την ποιότητά τους και τη συνάφεια με το θέμα που καλείται να αναπτύξει και τις οργανώνει βάσει κάποιου σχεδίου, δηλαδή εμπλέκεται στις διαδικασίες του προ-σχεδιασμού (White & Arndt, 1991· Tribble, 1997 στο Badger & White, 2000, σ. 154)
- Οι μαθητές ενθαρρύνονται να γράφουν κρατώντας σημειώσεις, γράφοντας ιδέες και συλλέγοντας πληροφορίες μέσω της τεχνικής του καταιγισμού ιδεών. Κατά τη διαδικασία του προγραμματισμού, οι συγγραφείς πρέπει να σκεφτούν τρία βασικά ζητήματα (Harmer, 2004):
 - α) να εξετάσουν τον σκοπό της γραφής τους,
 - β) να σκεφτούν το κοινό για το οποίο γράφουν,
 - γ) να εξετάσουν τη δομή του κειμένου.

2. Σύνταξη της πρώτης εκδοχής του κειμένου

- Ο μαθητής γράφει τις ιδέες και τις σκέψεις του στο χαρτί και αναπτύσσει το περίγραμμα. Εμπλέκεται στις διαδικασίες του συνολικού σχεδιασμού και οργάνωσης του κειμένου.
- Η δομή του κειμένου, το περιεχόμενο και η εξέταση των γραμματικο-συντακτικών στοιχείων είναι το επίκεντρο αυτού του σταδίου.

3. Αναθεώρηση/ επεξεργασία

- Ο μαθητής ελέγχει την πρώτη εκδοχή του κειμένου για να διορθώσει τη χρήση γλώσσας και τον σκοπό του κειμένου.
- Εμπλέκεται στις διαδικασίες του συνολικού σχεδιασμού και οργάνωσης του κειμένου, επανάγνωσης του παραχθέντος κειμένου, επαναδιαμόρφωσής του και πιθανής αναθεώρησής του τόσο σε μικροεπίπεδο όσο και σε μακροεπίπεδο.

4. Τελική Έκδοση

- Γίνεται ο τελικός έλεγχος σε επίπεδο γραμματικής και ορθογραφίας, στίξης και λεξιλογίου.
- Ο μαθητής προσπαθεί να βελτιώσει το κείμενο προβαίνοντας στις διορθώσεις που θεωρεί απαραίτητες, είτε λεξιλογικές και γραμματικοσυντακτικές, είτε διορθώσεις που αφορούν στο περιεχόμενο του κειμένου με στόχο την παραγωγή της τελικής έκδοχής του.

Έμφαση στη διαδικασία

- Η έμφαση στη διαδικασία συγγραφής κειμένων προέκυψε στα τέλη της δεκαετίας του 1960 και στις αρχές της δεκαετίας του 1970 ως αντίδραση στο κυρίαρχο μοντέλο της διδακτικής που εστίαζε στο παραγόμενο προϊόν.
- Ξεκινά με καταιγισμό ιδεών και μια προπαρασκευαστική διαδικασία για την οργάνωση των ιδεών και την ενεργοποίηση της προϋπάρχουσας γνώσης (γνώση του κόσμου που διαθέτει ένα άτομο που του επιτρέπει να συσχετίσει την εμπειρία της προϋπάρχουσας γνώσης με το θέμα και να ανακαλύψει όλα όσα προτίθεται να συγγράψει) (Tribble, 1996).
- Η έμφαση στη διαδικασία της συγγραφής επικεντρώνεται στον συγγραφέα ως ανεξάρτητο «παραγωγό κειμένων» (Raimes, 1991), και ο εκπαιδευτικός οφείλει να βοηθήσει τους μαθητές του να αναπτύξουν τις δεξιότητες να σχεδιάζουν, να καθορίζουν ένα πρόβλημα και να προτείνουν και να αξιολογούν λύσεις (Hyland, 2008).
- Η διαδικασία αυτή ξεκινά με τον καταιγισμό ιδεών, την προκατασκευή για την οργάνωση των ιδεών και την ενεργοποίηση των σχημάτων. Είναι σημαντική η γνώση του κόσμου που διαθέτει ένα άτομο καθώς του επιτρέπει να συσχετίσει την εμπειρία του με το θέμα και να ανακαλύψει όλα όσα προτίθεται να πει (Tribble, 1996).

Έμφαση στον συγγραφέα

- Η εστίαση στον συγγραφέα ως δημιουργό κειμένου (Raimes, 1991) οδήγησε σε μια νέα προσέγγιση στη δεξιότητα παραγωγής γραπτού λόγου. Επικεντρώνεται στον συγγραφέα ως ανεξάρτητο παραγωγό κειμένων.
- Ένα ζήτημα που απασχόλησε αναφορικά με την προσέγγιση της «διαδικασίας» είναι ότι οι μαθητές δημιουργούν τα αρχικά κείμενα με βάση τα συναισθήματά τους και δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην ευχέρεια παρά την ακρίβεια του λόγου (Ferris & Hedgcock, 2005). Πολλοί μαθητές επομένως αγωνίζονται να επικοινωνήσουν τις ιδέες τους, να υποστηρίξουν έναν ισχυρισμό με δεδομένα, να συντονίσουν τα δεδομένα, ή παρέχουν μια κατάλληλη πρόκληση για έναν εναλλακτικό ισχυρισμό όταν τους ζητείται να συντάξουν ένα επιχειρηματολογικό κείμενο (Kelly et al., 2008· Kelly & Bazerman, 2003· Kelly & Takao, 2002).
- Σύμφωνα με τον Fujieda (2006), η περίοδος της μετα-διαδικαστικής προσέγγισης δίνει έμφαση στις κοινωνικές διαστάσεις, αγνοώντας τη γνωστική διαδικασία.

Γραφή στη Γ1 & Γ2

- Η διαδικασία παραγωγής γραπτού λόγου στη Γ1 περιλαμβάνει τη δημιουργία και σύνταξη ιδεών, την παραγωγή περιεχομένου, την αναθεώρηση και την επεξεργασία κειμένου.
- Αντίθετα, η συγγραφή ενός κειμένου στη Γ2 μπορεί να είναι μια πολύπλοκη διαδικασία ανακάλυψης που περιλαμβάνει ανταλλαγή απόψεων, πολλαπλά σχέδια, πρακτικές ανατροφοδότησης, αναθεώρηση και τελική επεξεργασία.
- Η παραγωγή γραπτού λόγου σε μια δεύτερη/ξένη γλώσσα περιλαμβάνει όλες αυτές τις διεργασίες όπου εμπλέκονται και θέματα ικανότητας στη Γ2/ΞΓ, τα οποία θα μπορούσαν να δυσχεράνουν τη διαδικασία γραφής - ειδικά στην περίπτωση των λιγότερο ικανών συγγραφέων (Bereiter & Scardimalia, 1987).
- Οι αδύνατοι συγγραφείς αντιμετωπίζουν δυσκολίες κυρίως:
 - α) στο εύρος του λεξιλογίου,
 - β) στην ασυνείδητη επεξεργασία της γλώσσας,
 - γ) στην επίγνωση των λειτουργιών της γλώσσας.
- Ωστόσο, οι ακόλουθες στρατηγικές δεν φαίνεται να περιορίζονται από το επίπεδο ικανότητας των μαθητών σε μια Γ2/ΞΓ:
 - α) καθορισμός στόχων και η οργάνωση ιδεών (Smith, 1994),
 - β) ο προγραμματισμός και η παρακολούθηση (Victori, 1995),
 - γ) η αναθεώρηση και η αξιολόγηση (Victori, 1995).

Επίλυση προβλήματος...

Ο Nunan (1999) δηλώνει ότι η πιο δύσκολη δραστηριότητα στην εκμάθηση μιας γλώσσας είναι η παραγωγή ενός εκτεταμένου γραπτού κειμένου με συνοχή και συνεκτικότητα, η οποία αποτελεί μια ακόμη πιο περίπλοκη διαδικασία για τους μαθητές μιας δεύτερης γλώσσας.

Μπορεί να θεωρηθεί ως μια δραστηριότητα επίλυσης προβλημάτων και όχι ως μια απλή πράξη επικοινωνίας, καθώς οι μαθητές/ συγγραφείς αναζητούν λύσεις σε μια σειρά προβλημάτων ενώ συνθέτουν ένα κείμενο (Hyland, 2008).

Συγγραφή κειμένων από δίγλωσσους μαθητές

- Η συγγραφή κειμένων από δίγλωσσους μαθητές σε μια Γ2 συμπεριλαμβάνει την ενεργοποίηση περίπλοκων διεργασιών του γραπτού λόγου σε συνδυασμό με ζητήματα που αφορούν το γλωσσικό επίπεδο των μαθητών (βλ. McLaughlin & Nandini, 1989).
- Οι Maarof και Murat (2013) υποστηρίζουν πως η γραπτή έκφραση είναι πρόκληση τόσο για τους χρήστες της μητρικής γλώσσας όσο και για τους μαθητές μιας ξένης γλώσσας.
- Οι Heydari και Bagheri (2012) δήλωσαν ότι η γραπτή έκφραση είναι μια περίπλοκη διαδικασία ακόμη και για τους φυσικούς ομιλητές, πόσο μάλλον για τους ομιλητές μιας δεύτερης γλώσσας.
- Οι Wang και Wen (2002) σημείωσαν ότι η συγγραφή σε μια δεύτερη γλώσσα (Γ2) είναι διαφορετική από τη συγγραφή ενός κειμένου στην πρώτη γλώσσα (Γ1), επειδή οι μαθητές έχουν περισσότερες από μία γλώσσες στη διάθεσή τους, τη μία από τις οποίες δε χειρίζονται με επάρκεια.

Παράγοντες που επηρεάζουν τη συγγραφή

- Η προϋπάρχουσα γνώση που φέρνουν οι μαθητές από τον δικό τους πολιτισμό στο κείμενο (Stein, 2000· Rijlaarsdam & VandenBerg, 1996) επηρεάζει και τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουν το κείμενο σε σημαντικό βαθμό.
- Η μεταγνωστική ικανότητα των μαθητών να αναστοχάζονται, να παρακολουθούν και να ρυθμίζουν τις διαδικασίες σκέψης τους είναι ξεχωριστής σημασίας για την απόδοση στην παραγωγή γραπτού λόγου (Baker, 2002; Englert & Kirschner, 1989).
- Κάποιες άλλες έρευνες υποστηρίζουν ότι η συγγραφή ενός κειμένου σε μια Γ2 στηρίζεται συχνά σε υποδιαδικασίες της συγγραφής στη Γ1, επειδή θεωρείται γενικά ότι η διαδικασία συγγραφής σε μια Γ1 δεν διαφοροποιείται από τη συγγραφή σε μια Γ2 (Silva, 1993).

Μοντέλα παραγωγής γραφτού λόγου

- Από τη δεκαετία του 1980 έως το 2000, διάφορα μοντέλα (Bereiter & Scardamalia, 1987· Flower & Hayes, 1981b· Kellogg, 2008· Williams, 2005), συγκλίνουν στο **μοντέλο της «διαδικασίας»** κατά την παραγωγή γραπτού λόγου ως μίας παλινδρομικής/κυκλικής διαδικασίας.
- Murray (1980): τρία στάδια κατά τη διάρκεια της διαδικασίας:
- προσχεδιασμός,
- σύνταξη και
- αναθεώρηση.
- Ο συγγραφέας μετακινείται από την εξερεύνηση και την ανακάλυψη της σημασίας του κειμένου στην αποσαφήνιση και ερμηνεία των ιδεών για τον συγγραφέα και τον αναγνώστη.
- Ανακαλεί προηγούμενες γνώσεις και ιδέες και τις συνδέει με τις τρέχουσες ιδέες που συλλέγονται μέσω της ανάγνωσης και καταγράφονται στο γραπτό κείμενο (Alhosani, 2008).

Γνωστικά μοντέλα

Τα γνωστικά μοντέλα (Flower & Hayes, 1980; Bereiter & Scardamalia, 1987; Kellogg, 1996) παραγωγής γραπτού λόγου παρουσιάζουν τις γνωστικές και μεταγνωστικές διαδικασίες στις οποίες προβαίνει ο κάθε μαθητής-συγγραφέας κατά τη συγγραφή.

Τα γνωστικά μοντέλα χωρίζουν τη διαδικασία αυτή σε μικρότερες υποδιαδικασίες, προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη κατανόηση.

Το μοντέλο των Flower και Hayes (1980/81)

- Σημαντικό ρόλο στην παραγωγή του γραπτού λόγου παίζουν το πλαίσιο της δραστηριότητας, η μακρόχρονη μνήμη του συντάκτη του κειμένου και η διαδικασία επίλυσης προβλήματος (Sadi & Othman, 2012).
- Οι Flower and Hayes (1980) προσέγγισαν τη διαδικασία συγγραφής από γνωστική άποψη και δημιούργησαν ένα μοντέλο για τη διάγνωση προβλημάτων που αντιμετώπισαν οι μαθητές κατά τη διαδικασία γραφής στη μητρική γλώσσα (Γ1), καταγράφοντας τα τέσσερα δυναμικά βήματα που ακολουθούν οι συγγραφείς για να ολοκληρώσουν μια γραπτή εργασία: **σχεδιασμός, δημιουργία ιδεών, αναθεώρηση και επεξεργασία του κειμένου.**
- **ΚΡΙΤΙΚΗ**
- Ο North (1987), υποστήριξε ότι το μοντέλο των Flower και Hayes δεν αντιπροσώπευε τους γλωσσικούς περιορισμούς που ενδέχεται να προκύψουν κατά την παραγωγή του κειμένου.
- Σε αντίθεση οι Grabe και Kaplan (1996, σ. 92) σημείωσαν ότι, στο πλαίσιο αυτού του μοντέλου, οι μαθητές-συγγραφείς είναι πιθανό να αντιμετωπίζονται ομοιόμορφα σε σχέση με την επεξεργασία και τις γνωστικές τους ικανότητες, χωρίς να δίνεται σημασία στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του καθενός.
- Σύμφωνα με την Hyland (2002), το μοντέλο της διαδικασίας επικεντρώνεται στον συγγραφέα ως 'μοναχικό' άτομο που αγωνίζεται να ανακαλύψει και να επικοινωνήσει ένα προσωπικό μήνυμα και δεν αναγνωρίζει τη γραφή ως μια κοινωνική δραστηριότητα.

Τα αναπτυξιακά
μοντέλα των
Bereiter &
Scardamalia
(1987)
1/2

- **I) Το μοντέλο «παράθεσης πληροφοριών»**, που χρησιμοποιούν οι μικροί μαθητές κατά την παραγωγή γραπτού λόγου.
- Είναι αρκετά ευέλικτο και χαρακτηρίζει κυρίως τους μαθητές μικρής ηλικίας που επιχειρούν την παραγωγή γραπτών κειμένων (Hayes, 2011). Στην προσπάθειά τους να συντάξουν ένα γραπτό κείμενο, οι μαθητές αντιμετωπίζουν αρκετά προβλήματα μερικά από τα οποία έχουν σχέση με τη μεταφορά του προφορικού στον γραπτό λόγο.
- Έτσι, δεν μπορούν εύκολα να εξάγουν καινούριες ιδέες και γι' αυτό τον λόγο αξιοποιούν στοιχεία από το θέμα του κειμένου ή από κάποιο βοηθητικό κείμενο που τους παραχωρείται (Κυριακοπούλου, 2011). Συνήθως απλοποιούν τη γραπτή εργασία και μειώνουν την πολυπλοκότητά της για να μεταφέρουν με επιτυχία την προφορική γλώσσα σε γραπτή μορφή.
- Όπως, φανερώνει, και το όνομα του συγκεκριμένου μοντέλου, η στρατηγική αυτή περιορίζεται στην **απλή παρουσίαση των γνώσεων** του συγγραφέα αναφορικά με το κείμενο και δεν επεκτείνεται στην προσαρμογή και διαμόρφωση αυτών των γνώσεων ανάλογα με τις ανάγκες και το εκάστοτε επικοινωνιακό πλαίσιο (Hayes, 2011).

Τα αναπτυξιακά μοντέλα των Bereiter και Scardamalia (1987) 2/2

- II) Το μοντέλο «μετασχηματισμού πληροφοριών», το οποίο χαρακτηρίζει κυρίως τους περισσότερο επαρκείς συγγραφείς.
- Σε αντίθεση με το μοντέλο «παράθεσης πληροφοριών», στο μοντέλο «μετασχηματισμού πληροφοριών» οι συγγραφείς συμμετέχουν σε μια διαδικασία επίλυσης «προβλήματος», όπου προσπαθούν να διαμορφώσουν τις γνώσεις που διαθέτουν ανάλογα με τις ανάγκες είτε του αναγνώστη στον οποίο απευθύνεται το γραπτό κείμενο είτε ακόμη και τις δικές τους (Hayes, 2011).
- Το μοντέλο αυτό αποτελεί μια τεχνική του «σκέφτομαι-λέω» στην οποία ο έμπειρος συγγραφέας ανακτά τις ιδέες αυθόρμητα από τη μνήμη και τις «μεταφράζει» απευθείας σε κείμενο.
- Οι ικανοί συγγραφείς αναπτύσσουν ένα πολύ δομημένο σύνολο στόχων και γεννούν ιδέες για την επίτευξη αυτών των στόχων.
- Το μοντέλο των Bereiter και Scardamalia (1987) δέχεται κριτική για το ότι δεν λαμβάνει υπόψη την επίδραση του πλαισίου και των κοινωνικών παραγόντων στην παραγωγή γραπτού λόγου.

Κοινωνικο-γνωστικά μοντέλα

Τα κοινωνικο-γνωστικά μοντέλα δεν εστιάζουν μόνο στη μοντελοποίηση των γνωστικών διαδικασιών στις οποίες προβαίνει ο συντάκτης ενός γραπτού κειμένου αλλά επεκτείνονται και στην περιγραφή του κοινωνικο-πολιτισμικού πλαισίου στο οποίο χρησιμοποιείται ο γραπτός λόγος (Κυριακοπούλου, 2011).

Στα κοινωνικο-γνωστικά μοντέλα εντάσσονται το αναθεωρημένο μοντέλο του Hayes (1996) και το μοντέλο κατασκευής του διαπραγματευόμενου νοήματος της Flower (1994).

Το αναθεωρημένο μοντέλο της Hayes (1996)

- Σύμφωνα με αυτό το μοντέλο, **το περιβάλλον εργασίας και το άτομο-συγγραφέας** αποτελούν τα δύο σημαντικότερα συστατικά της συγγραφικής διαδικασίας.
 - **2 βασικές συνιστώσες:**
 - (α) το περιβάλλον εργασίας, το οποίο περιλαμβάνει το κοινωνικό και το φυσικό περιβάλλον. Στο πρώτο ανήκουν το ακροατήριο και οι συνεργάτες του συγγραφέα στους οποίους και απευθύνεται το γραπτό κείμενο, ενώ στο φυσικό περιβάλλον εντάσσονται το κείμενο που έχει συνθέσει ο συγγραφέας, καθώς και τα μέσα και εργαλεία που χρησιμοποίησε.
 - (β) το άτομο, το οποίο περιλαμβάνει τα κίνητρα, τα συναισθήματα, τις γνωστικές διαδικασίες, τη μακροπρόθεσμη μνήμη και την εργαζόμενη μνήμη, η οποία περιλαμβάνει τη φωνολογική, τη σημασιολογική και την οπτική-χωρική αναπαράσταση των γραφικών πινάκων και εικόνων.
 - Οι σημαντικότερες διαφορές μεταξύ του μοντέλου των Flower και Hayes (1981) και του μεταγενέστερου μοντέλου του Hayes (1996) είναι ότι στο τελευταίο μοντέλο, δίνεται έμφαση στο ρόλο της εργαζόμενης μνήμης (επεξεργασία+αποθήκευση) αλλά και στον ρόλο των κινήτρων στη διαδικασία συγγραφής. Οτιδήποτε πλαισιώνει τον συγγραφέα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και αλληλεπιδρά με αυτόν.
-

Το μοντέλο κατασκευής του διαπραγματευόμε νου νοήματος της Flower (1994)

- Σύμφωνα με το συγκεκριμένο μοντέλο, η παραγωγή γραπτού λόγου αποτελεί μια εποικοδομιστική διαδικασία κατασκευής νοήματος. Το νόημα που δομείται προκύπτει από τις διαπραγματεύσεις που διεξάγονται ανάμεσα στις αναπαραστάσεις του συγγραφέα του κειμένου και του αναγνώστη στον οποίο απευθύνεται, αλλά και μεταξύ αυτών των αναπαραστάσεων και των συμβάσεων της κοινότητας λόγου.
 - Χαρακτηριστικά γνωρίσματα αυτού του μοντέλου είναι τα εξής:
 - ❑ Συγγραφείς και αναγνώστες κατασκευάζουν το νόημα μέσα σ' ένα πολύπλοκο κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον στο οποίο εντάσσονται τόσο η γλώσσα όσο και οι συμβάσεις λόγου.
 - ❑ Τα παραπάνω ασκούν επίδραση στην ενεργοποιημένη γνώση, δηλαδή τη γνώση που ενεργοποιείται από τις εκάστοτε συνθήκες συγγραφής, καθώς και τους στόχους που θέτει κάθε φορά ο συγγραφέας (Σπαντιδάκης, 2010, στο Κυριακοπούλου, 2011).
-

Το μοντέλο των 8 σταδίων του Williams (2003)

- Το μοντέλο αυτό δίνει έμφαση στη διαδικασία συγγραφής (Williams, 2003) και αναγνωρίζεται ως μοντέλο των φάσεων/σταδίων, υποδηλώνοντας ότι η φύση της γραπτής έκφρασης είναι κυκλική.
- Η τελική σύνθεση του κειμένου είναι το αποτέλεσμα της πολύπλοκης αλληλεπίδρασης των διεργασιών που περιλαμβάνουν τα διάφορα στάδια ανάπτυξης/σύνθεσης του κειμένου (Williams, 2003). Σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, οι συγγραφείς-μαθητές ενεργοποιούν διεργασίες που μπορεί να είναι διαφορετικές από μαθητή σε μαθητή.
- Το μοντέλο της διαδικασίας συγγραφής του Williams αποτελείται από οκτώ υπο-διαδικασίες γραφής. Κάθε υπο-διαδικασία περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες/στρατηγικές που σχετίζονται με την αποτελεσματική γραφή και την παλινδρομική φύση της διαδικασίας παραγωγής γραπτού λόγου (Williams, 2003).

Προσυγγραφή

Στάδια **Στρατηγικές**

Περιγραφή δραστηριοτήτων

Προσυγγραφή

Δημιουργία ιδεών

Το στάδιο της προ-συγγραφής έχει πολλές διαφορετικές δραστηριότητες που μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να αναπτύξουν ιδέες.

Πληροφορίες για
τη γραπτή εργασία

Οι δραστηριότητες προ-γραφής πραγματοποιούνται πριν ξεκινήσει το προσχέδιο μιας γραπτής εργασίας. Περιλαμβάνουν συζήτηση, ιδεοθύελλα κλπ.

Σχεδιασμός κειμένου

Σχεδιασμός κειμένου

Αναστοχασμός για το υλικό που παράγεται κατά την προ-συγγραφή για να αναπτυχθεί ένα σχέδιο

Δημιουργία ιδεών

Στο στάδιο του σχεδιασμού, οι ερωτήσεις σχετικά με το κοινό, τη θέση του συγγραφέα, τον στόχο του κειμένου, την οργάνωση και τις συμβάσεις γραφής θεωρούνται σημαντικές.

Ο προγραμματισμός/σχεδιασμός περιλαμβάνει την εξέταση του κύριου στόχου του κειμένου, την επιλογή για την στήριξη του ισχυρισμού του συγγραφέα.

Σύνταξη 1^{ης} εκδοχής

Σύνταξη πρώτης εκδοχής

Παραγωγή ιδεών, λέξεων που ταιριάζουν (λίγο-πολύ) με το αρχικό σχέδιο του κειμένου

Στο στάδιο της σύνταξης της πρώτης εκδοχής του κειμένου, η οργάνωση και ο προγραμματισμός του χρόνου και η εστίαση σε σχετικές ιδέες είναι σημαντικοί παράγοντες για μια αποτελεσματική διαδικασία σύνταξης.

Οι ικανοί συγγραφείς σπάνια προσπαθούν να δημιουργήσουν ένα ολόκληρο κείμενο με τη μία.

Αναστοχασμός

Κάποιες στιγμές οι μαθητές δεν γράφουν, αλλά σκέφτονται τι έχουν δημιουργήσει και πόσο καλά ταιριάζει με το προσχέδιό τους.

Στο στάδιο αναστοχασμού, οι συγγραφείς μπορούν να προβληματιστούν και να ξαναδιαβάσουν αυτό που έχουν δημιουργήσει και να αξιολογήσουν κατά πόσο ταιριάζει με το σχέδιό τους.

Οι ικανοί συγγραφείς εξετάζουν πόσο καλά ταιριάζει το κείμενο με το προσχέδιο, πόσο καλά ικανοποιεί τις ανάγκες του ακροατηρίου στο οποίο απευθύνεται και εξετάζουν τη συνολική οργάνωση.

Ανάγνωση

Ανάγνωση

Διαβάζουν αυτό που έχουν συνθέσει και το συγκρίνουν με το προσχέδιό τους.

Η ανάγνωση και η συγγραφή είναι αλληλένδετες δραστηριότητες. Οι ικανοί αναγνώστες είναι επίσης ικανοί συγγραφείς και το αντίστροφο. Η ανάγνωση που πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της συγγραφής είναι ζωτικής σημασίας για τον αναστοχασμό επί της διαδικασίας .

Επανεξέταση/αναθεώρηση

Επανεξέταση/αναθεώρηση

Στόχος η πραγματοποίηση αλλαγών μεγάλης κλίμακας έτσι ώστε το κείμενο και το προσχέδιο να ταιριάζουν.

Στο στάδιο της αναθεώρησης, οι συγγραφείς θα πρέπει να προβληματιστούν σχετικά με τον ρόλο τους και τους αναγνώστες τους σχετικά με το θέμα.

Περιλαμβάνει αλλαγές που βελτιώνουν την αντιστοίχιση μεταξύ προσχεδίου και κειμένου. Η αναθεώρηση μπορεί να περιλαμβάνει τη λήψη προτάσεων, μετά από συζήτηση με συμμαθητές στην ομάδα, για τον τρόπο βελτίωσης του κειμένου.

Επιμέλεια & Έκδοση

Επιμέλεια

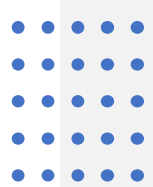
Εστίαση σε επίπεδο πρότασης, όπως σημεία στίξης, έκταση προτάσεων, ορθογραφία.

Στο στάδιο της επεξεργασίας, οι συγγραφείς θα πρέπει να επικεντρωθούν σε προτάσεις, σημεία στίξης, ορθογραφία.

Έκδοση

Κοινοποίηση του κειμένου.

Στο στάδιο της έκδοσης, οι συγγραφείς κάνουν το τελικό τους έγγραφο διαθέσιμο προς ανάγνωση.

Το μοντέλο της ικανότητας σύνθεσης σε μια δεύτερη γλώσσα» των Sasaki-Hirose (1996)

Το μοντέλο της «ικανότητας σύνθεσης σε μια δεύτερη γλώσσα» των Sasaki-Hirose (1996) θεωρείται ως μία από τις πιο σημαντικές προσπάθειες για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου μοντέλου ενίσχυσης των στρατηγικών σε μια δεύτερη γλώσσα.

Αυτό το μοντέλο προσπαθεί να ερμηνεύσει τους κύριους παράγοντες που επηρεάζουν την ικανότητα γραφής σε μια δεύτερη γλώσσα, όπως: τη γλωσσική επάρκεια σε μια Γ2, την ικανότητα συγγραφής στη Γ1 και τη μεταγνώση συγγραφής σε μια Γ2.

Η σημασία αυτού του μοντέλου εντοπίζεται στο γεγονός ότι υποστηρίζει πως η ικανότητα συγγραφής σε μια Γ2 και η επάρκεια μπορεί να επηρεαστεί από την προηγούμενη εμπειρία συγγραφής που αποκτάται κυρίως στο περιβάλλον του σχολείου.

Το μοντέλο
της
ικανότητας
σύνθεσης σε
μια δεύτερη
γλώσσα» των
Sasaki-Hirose
(1996)

Στρατηγικές γραφτής έκφρασης	Επιμέρους στρατηγικές
Σχεδιασμός/ προγραμματισμός	Λεπτομερής σχεδιασμός και προγραμματισμός της συνολικής οργάνωσης
	Θεματικός σχεδιασμός
	Σχεδιασμός/προγραμματισμός για τη σύνθεση της συγγραφής του κειμένου
	Οργάνωση των ιδεών
	Σχεδιασμός του επιλόγου
Ανάκληση/ ανάκτηση Δημιουργία ιδεών	Ανάκληση του ήδη οργανωμένου σχεδίου
	Ανάκληση πληροφοριών από τη μακροπρόθεσμη μνήμη
	Δημιουργία ιδεών χωρίς ερέθισμα
	Δημιουργία μιας ιδέας που σχετίζεται με την προηγούμενη περιγραφή
Προφορική αποτύπωση	Προφορική αποτύπωση μιας πρότασης
	Βελτίωση της έκφρασης
	Βελτίωση των γραμματικών στοιχείων μιας πρότασης
	Προσαρμογή εκφράσεων για τον συγκεκριμένο αναγνώστη του κειμένου
Μετάφραση	Μετάφραση γενικών ιδεών από τη Γ1 στη Γ2
Επανάγνωση	Επανάγνωση της ήδη συνταχθείσας πρότασης
Αξιολόγηση	Αξιολόγηση τμήματος του κειμένου
	Αξιολόγηση όλου του κειμένου

Στρατηγικές παραγωγής γραπτού λόγου

Το κλειδί για την παραγωγή ενός καλού γραπτού δοκιμίου εξαρτάται από τους τύπους και τον αριθμό των στρατηγικών που χρησιμοποιούνται, και από τον συντονισμό των στρατηγικών για την παρακολούθηση της συγγραφικής διαδικασίας και την αναθεώρηση του κειμένου (Riduan & Lim, 2009).

Ο σχεδιασμός είναι μια σημαντική στρατηγική καθ' όλη τη διαδικασία της συγγραφής (Victori, 1995).

Ταξινόμια στρατηγικών συγγραφής από τον Perl (1979)

Γενικός
προγραμματισμός
(οργάνωση των σκέψεων
για γραφή, συζήτηση για
το πώς θα προχωρήσει)

Τοπικός σχεδιασμός
(συζήτηση για το ποιες
ιδέες θα
συμπεριληφθούν στη
συνέχεια)

Συνολικός σχεδιασμός
(συζήτηση αλλαγών στα
προσχέδια)

Σχολιασμός (σχόλιο ή
κρίση σχετικά με το θέμα)

Αναθεώρηση

Τελική έκδοση

Μοντέλο της συγγραφικής διαδικασίας και των στρατηγικών παραγωγής γραπτού κειμένου Leki (1995)

Στρατηγικές παραγωγής γραπτού λόγου	Υποστρατηγικές- Περιγραφή
Αξιοποίηση του γλωσσικού και πολιτισμικού κεφαλαίου	Χρήση στρατηγικών που είναι γνωστές από προηγούμενες γνώσεις/εμπειρίες. Χρήση γνώσης και εμπειρίας για την αντιστάθμιση άλλων γλωσσικών και εκπαιδευτικών αδυναμιών.
Χρήση της τρέχουσας εμπειρίας ή της ανάδρασης για την προσαρμογή στρατηγικών	Χρήση της ανάδρασης/των σχολίων του εκπαιδευτικού σε προσωπική εργασία του μαθητή ή άλλων συμμαθητών του. Χρήση σχολίων ή εμπειρίας από προηγούμενες εργασίες.
Αναζήτηση μοντέλων	Αξιοποίηση μοντέλων από διάφορα βιβλία ως πρότυπα για την γραπτή εργασία.
Αξιοποίηση της εμπειρίας από άλλα μαθήματα στη συγγραφή κειμένων	Χρήση στρατηγικών που διδάχθηκαν σε προηγούμενες τάξεις.
Προσαρμογή στις απαιτήσεις του εκπαιδευτικού	Ικανοποίηση των απαιτήσεων του εκπαιδευτικού.
‘Αντίσταση’ στις απαιτήσεις του εκπαιδευτικού	‘Αντίσταση’ στην εργασία αγνοώντας τα κριτήρια που δίνει ο εκπαιδευτικός.
Διαχείριση απαιτήσεων	Διαχείριση του διαφορετικού φόρτου που ο μαθητής οφείλει να εκπληρώσει σε συγκεκριμένες εργασίες. Διαχείριση φόρτου μαθήματος/εργασίας Ρύθμιση του ποσοστού της ‘επένδυσης’ στη συγκεκριμένη εργασία Ρύθμιση του γνωστικού φορτίου

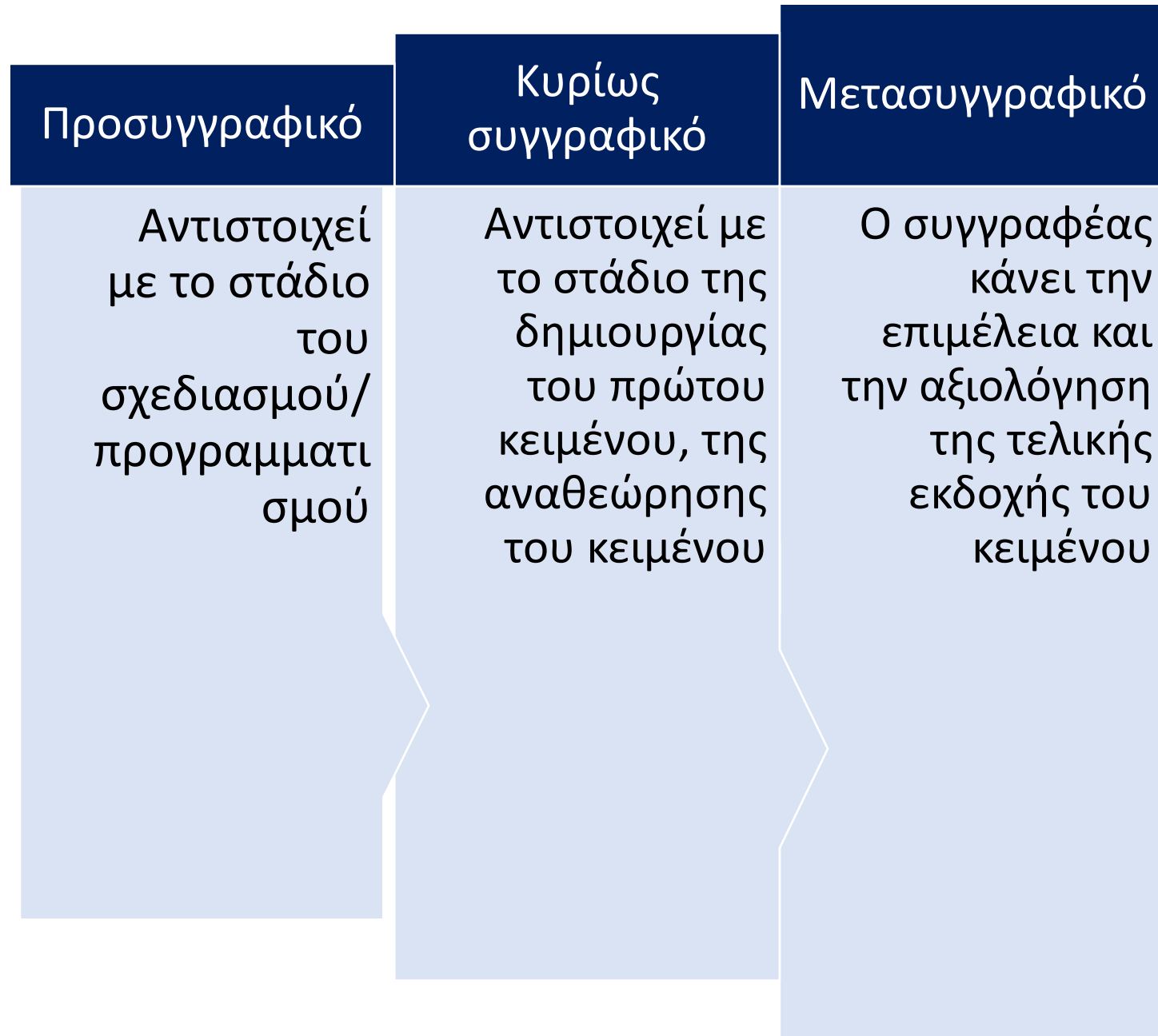
Στρατηγικές παραγωγής γραπτού (Oxford, 1990)

Σχεδιασμός	
Γνωστικές στρατηγικές	Συγγραφή προσχεδίου στη Γ1 και μετά μετάφραση στη Γ2.
	Χρήση προϋπάρχουσας γνώσης για σύνδεση με το θέμα
Μεταγνωστικές στρατηγικές	Θετική στάση για τη συγγραφή.
	Αυτοέλεγχος και διόρθωση των γραμματικών λαθών και του λεξιλογίου κατά τη συγγραφή.
	Αυτοαξιολόγηση/Έλεγχος της προόδου του προσχεδίου

Αναθεώρηση του κειμένου

Γνωστικές στρατηγικές	Επίσημη εξάσκηση του συστήματος γραφής
	Χρήση λεξικού ή Google μετάφρασης για τον έλεγχο λαθών στο γραπτό κείμενο
Μεταγνωστικές στρατηγικές	Εστίαση προσοχής με στόχο την αναθεώρηση του προσχεδίου
	Σχεδιασμός του τρόπου ολοκλήρωσης της επιμέλειας του κειμένου
	Αυτοέλεγχος
	Αυτοαξιολόγηση (Έλεγχος της συνοχής και της συνάφειας του γραπτού κειμένου)

Πλαίσιο γνωστικών,
μνημονικών,
μεταγνωστικών και
αντισταθμιστικών
στρατηγικών στα 3
στάδια συγγραφής
(Γρίβα & Κωφού, 2020)

Πριν τη συγγραφή

Ανακαλώ πληροφορίες σχετικά με το θέμα

Καταγράφω λέξεις-φράσεις σχετικά με το θέμα

Χρησιμοποιώ βοηθητικά στοιχεία (εικόνες, εκφώνηση δραστηριότητας) για να βρω ιδέες

Σκέφτομαι για ποιο λόγο και για ποιο σκοπό θα γράψω αυτό το κείμενο

Βάζω σε ομάδες τις ιδέες που έχω στο μυαλό μου

Οργανώνω τις ιδέες μου σε κάποιο σχήμα (π.χ. αιτία-αποτελέσματα σε διάγραμμα ροής, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα σε λίστες)

Σκέφτομαι αν έχω συγκεντρώσει αρκετές ιδέες στο μυαλό μου

Αποφεύγω τις άσχετες ιδέες

Ελέγχω αν είναι καλές οι ιδέες που έχω βρει (π.χ. τσεκάρω στη λίστα μου)

Κάνω ένα προσχέδιο στο μυαλό μου σχετικά με αυτά που πρόκειται να γράψω

Κάνω ένα προσχέδιο στο χαρτί σχετικά με αυτά που πρόκειται να γράψω (π.χ. βάζω τις ιδέες σε μια σειρά)

Κατά τη διάρκεια της συγγραφής

Οργανώνω το κείμενό μου σε παραγράφους

Χρησιμοποιώ λέξεις ή φράσεις που έμαθα πρόσφατα

Χρησιμοποιώ λέξεις ή φράσεις που γνωρίζω

Χρησιμοποιώ ιδιωματισμούς (τυποποιημένες εκφράσεις)

Όταν δεν βρίσκω την κατάλληλη λέξη γράφω μια άλλη με πιο απλό τρόπο

Προσπαθώ να χρησιμοποιώ συνώνυμα μιας λέξης όταν δε μου έρχεται στο μυαλό ή για να μην επαναλαμβάνω συχνά την ίδια λέξη

Χρησιμοποιώ συνδετικές λέξεις (επίσης, ακόμη, αρχικά κ.τ.λ.)

Αναζητώ επιπλέον πληροφορίες σε κάποιο, βιβλίο, εγκυκλοπαίδεια, λεξικό ή και στο διαδίκτυο ακόμα και την ώρα που γράφω

Αναλύω με λεπτομέρειες τις ιδέες μου (π.χ. εξηγώ, παραθέτω παραδείγματα, κλπ.)

Σταματώ και διαβάζω πολλές φορές αυτά που έχω γράψει για να ελέγξω αν είναι σωστά

Αλλάζω τα σχέδιά μου, αν σε κάποιο σημείο δεν μπορώ να γράψω αυτό που θέλω, για να μπορέσω να συνεχίσω

Σταματώ απότομα το γράψιμο γιατί δεν μπορώ να βρω την κατάλληλη λέξη για να ολοκληρώσω

Ρωτώ τον εαυτό μου αν είναι καλά αυτά που γράφω

Μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής του κειμένου

Ελέγχω αν οι λέξεις, οι προτάσεις και οι παράγραφοι συνδέονται μεταξύ τους

Ελέγχω την ορθογραφία των λέξεων που χρησιμοποίησα

Διατυπώνω διαφορετικά οτιδήποτε δε μου φαίνεται σωστό

Αντικαθιστώ λέξεις με παρόμοια σημασία για να αποφύγω τις επαναλήψεις

Προσπαθώ να κάνω πιο πλούσιο το λεξιλόγιο που χρησιμοποίησα

Συγκρίνω το πλάνο που είχα στην αρχή στο μυαλό μου με το τελικό κείμενο

Αφαιρώ τις άσχετες πληροφορίες

Αλλάζω τη σειρά των λέξεων σε μια φράση για να δοθεί έμφαση σε κάτι

Αλλάζω τη σειρά κάποιων προτάσεων για να έχει καλύτερη ροή το κείμενο

Συμπληρώνω ό,τι λείπει

Ελέγχω τη σύνταξη και τη γραμματική και κάνω διορθώσεις ή χρησιμοποιώ τύπους προχωρημένου επιπέδου

Ελέγχω τα σημεία στίξης κλπ

Προσπαθώ να αξιολογήσω το γραπτό μου ως προς το περιεχόμενο

Προσπαθώ να αξιολογήσω το γραπτό μου ως προς τη δομή του

Στοχάζομαι και αξιολογώ αν τα επιχειρήματά μου ήταν πειστικά

Αξιολογώ αν το γραπτό μου είναι κατάλληλο για την περίπτωση επικοινωνίας και επιτελεί τον επικοινωνιακό του στόχο

Παράγοντες που
επηρεάζουν τη
διαδικασία της
συγγραφής
(Angelova, 1999)

Επαρκείς & ικανοί συγγραφείς

- Οι επαρκείς μαθητές-συγγραφείς έχει αποδειχθεί ότι έχουν μεγαλύτερη μεταγνωστική επίγνωση, που τους βοηθά να επιλέξουν τις καλύτερες στρατηγικές για συγκεκριμένη δραστηριότητα.
- Αυτοί οι μαθητές μπορούν με ευκολία να εξηγήσουν γιατί χρησιμοποιούν τις συγκεκριμένες στρατηγικές (O'Malley & Chamot, 1990).
- Οι επαρκείς συγγραφείς αναπτύσσουν λεπτομερή προσχέδια πριν ξεκινήσουν να συνθέτουν το κείμενο, επεξεργάζονται και αναθεωρούν τα σχέδιά τους, κατανοούν το κείμενο το οποίο παράγουν και προνοούν το κείμενο να ανταποκρίνονται στις ανάγκες του αναγνώστη και στους εκάστοτε επικοινωνιακούς στόχους (Galbraith, 2009).
- Οι ικανοί συγγραφείς αντιλαμβάνονται τον σχεδιασμό και τη σύνθεση του κειμένου ως μια συνεχή διαδικασία που περιλαμβάνει αρχικά την ανάπτυξη του βασικού/ών στόχου/ων ή του προσχεδίου για την καθοδήγηση της διαδικασίας της συγγραφής (Goddard & Sendi, 2009).

Χρήση στρατηγικών από
ικανούς μαθητές –
συγγραφείς (Γρίβα &
Κωφού, 2020)

Εμπλέκονται σε στρατηγικές προσχεδιασμού του κειμένου

Χρησιμοποιούν μια παλινδρομική, μη γραμμική προσέγγιση στη συγγραφή του κειμένου

Αξιοποιούν πολλαπλές στρατηγικές σύνθεσης του κειμένου

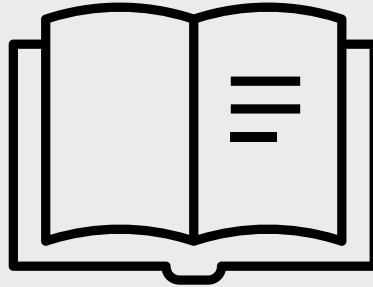
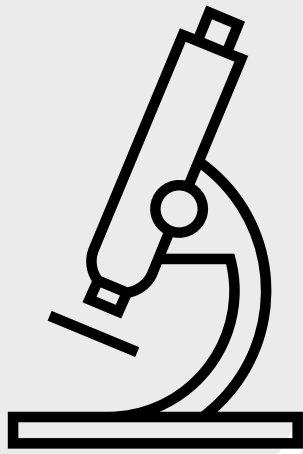
Διαθέτουν εν δυνάμει 'πλάνα' και στρατηγικές για τη διαχείριση των ενδεχόμενων δυσκολιών κατά τη συγγραφή

Χρησιμοποιούν ποικιλία στρατηγικών για την παρακολούθηση του περιεχομένου του κειμένου

Ενεργοποιούν στρατηγικές ελέγχου της πορείας της συγγραφικής δραστηριότητας και της οργάνωσης του κείμενου τους

Θέτουν ερωτήματα στον εαυτό τους και επανατοποθετούνται στο περιεχόμενο του κειμένου

Εμπλέκονται ενεργά στην αναθεώρηση και επιμέλεια του κειμένου

Μοντέλα και πλαίσια
ενίσχυσης/διδασκαλίας στρατηγικών
παραγωγής γραπτού λόγου

Το μοντέλο των Arnd και White (1991)

Το μοντέλο των MacArthur, Graham και Schwartz (1995)

- Περιλαμβάνει εκτεταμένους κύκλους σχεδιασμού, προσχεδίων και αναθεώρησης.
- Οι στρατηγικές αποτελούν 'βήματα' που καθοδηγούν τους μαθητές σε κάθε στάδιο της διαδικασίας παραγωγής γραπτού λόγου.
- Η διαδικασία συγγραφής εντάσσεται σε ένα κοινωνικό περιεχόμενο, και οι μαθητές (κυρίως με δυσκολίες μάθησης) χρησιμοποιούν επεξεργαστή κειμένου για τον σχεδιασμό των προσχεδίων και την παραγωγή του τελικού κειμένου που απευθύνεται σε πραγματικό κοινό.

Το μοντέλο
“Βρίσκω-
Οργανώνω-
Γράφω” των
Harris,
Graham και
Mason (2006)

- Οι μαθητές βρίσκουν ιδέες και αποφασίζουν ποιες ιδέες να επιλέξουν, οργανώνουν τις ιδέες τους σε ένα πλάνο/προσχέδιο και συνθέτουν βελτιώνοντας συνεχώς το κείμενό τους.
- Το συγκεκριμένο μοντέλο είναι κατάλληλο για μικρά παιδιά, κυρίως όταν ο εκπαιδευτικός συζητά τις στρατηγικές με τα παιδιά, τις μοντελοποιεί, αξιοποιεί τις νοητικές διεργασίες των παιδιών για να τους παράσχει στήριξη και βοήθεια, ώσπου στο τέλος τα παιδιά να μπορούν να γράφουν αυτόνομα.
- Το συγκεκριμένο μοντέλο μπορεί να εφαρμοστεί σε συνδυασμό με το πρωτόκολλο προφορικής εξωτερίκευσης, κατά το οποίο οι μαθητές εξωτερικεύουν τη σκέψη τους καθώς γράφουν, και συνεπώς ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαπιστώσει ποιες στρατηγικές χρησιμοποιούν καθώς γράφουν (Γρίβα & Κωφού, 2019).

Το μοντέλο
Λέω-
Αιτιολογώ-
Καταλήγω-
Ελέγχω
(Munger,
2016)

- Το μοντέλο αυτό αφορά στη χρήση στρατηγικών για συγκεκριμένο κειμενικό είδος, π.χ. για πειστικό λόγο, ακολουθώντας το ακρωνύμιο
- **TREE (Tell-Reasons-End-Examine)** (Munger, 2016),
- όπου οι μαθητές αρχικά εκθέτουν την άποψή τους για το θέμα, επιχειρηματολογούν, καταλήγουν και ελέγχουν/εξετάζουν αν έχουν συμπεριλάβει τα πάντα.

Το μοντέλο SCAN (Harris & Graham, 1996)

- Το μοντέλο στρατηγικών SCAN αφορά κυρίως την αναθεώρηση και βελτίωση του γραπτού κειμένου.
- Δηλαδή, οι μαθητές σαρώνουν κάθε πρόταση, εξετάζουν τη σύνδεση με το θέμα, προσπαθούν να προσθέσουν περισσότερες ιδέες και επισημαίνουν και διορθώνουν τα λάθη.

Ενίσχυση στρατηγικών ανά στάδιο παραγωγής γραπτού λόγου

1° στάδιο

Σε αυτό το στάδιο, ενεργοποιείται η πρότερη γνώση των μαθητών και εισάγονται στρατηγικές, όπως η κράτηση σημειώσεων, η επιλογή τίτλου και σχετικού λεξιλογίου, ο καταιγισμός ιδεών σχετικά με το θέμα.

2° στάδιο

Το στάδιο ενίσχυσης συγκεκριμένων στρατηγικών. Οι στρατηγικές που μπορούν να διδαχθούν και να ενεργοποιηθούν είναι η χρήση συνώνυμων λέξεων ή παράφρασης, η σύνδεση των ιδεών μεταξύ τους, η σύνοψη μιας ιδέας, η ανάγνωση των όσων γράφηκαν πριν συνεχιστεί η σύνθεση του κειμένου, η χρήση θεματικής πρότασης, η οργάνωση του κειμένου σε παραγράφους, η καταλληλότητα του κειμενικού είδους, η σχέση με τον αναγνώστη, κ.ά.

3° στάδιο

Σε αυτό το στάδιο, δίνεται έμφαση στη διόρθωση και βελτίωση του κειμένου σε σχέση με το λεξιλόγιο, τη σύνταξη, την ορθογραφία και τη στίξη, την οργάνωση και δομή του κειμένου. Ο μαθητής, μόνος του ή σε συνεργασία με συμμαθητές του, καλείται να εφαρμόσει κριτικά όσες στρατηγικές έχει διδαχθεί και να αξιολογήσει το γραπτό κείμενο. Στο στάδιο αυτό, μπορεί να δοθεί στους μαθητές μία ρουμπρίκα αξιολόγησης, δηλαδή μία λίστα ελέγχου που θα τους καθοδηγήσει στην αξιολόγηση και στη βελτίωση του γραπτού λόγου ως σημείο αναφοράς και ανατροφοδότησης.

Καλλιέργεια στρατηγικών γλωσσικής κατάκτησης

- Επανάληψη, εφαρμογή και επανεξέταση συγκεκριμένων στρατηγικών. Αξιοποίηση της διαδικασίας προφορικής εξωτερίκευσης.
- Δημιουργία μικρών ομάδων στην τάξη για να εφαρμόσουν οι μαθητές στρατηγικές και να τις συζητήσουν με τα άλλα μέλη της ομάδας.
- Δημιουργία κλίματος στην τάξη όπου όλοι οι μαθητές αντιλαμβάνονται και εκτιμούν τις στρατηγικές. Συζήτηση σχεδόν σε καθημερινή βάση για τις νέες στρατηγικές που χρησιμοποίησαν οι μαθητές σε μια δραστηριότητα.
- Παροχή ευκαιριών στους μαθητές για να εφαρμόσουν τις στρατηγικές που έχουν μάθει σε νέες δραστηριότητες και νέα πλαίσια.
- Παροχή αξιολόγησης σε διάφορα στάδια της συγγραφής ενός κειμένου, έτσι ώστε οι μαθητές να αντιληφθούν ότι αποτιμάται η δουλειά τους σε διαφορετικές φάσεις της εργασίας τους και δεν αξιολογείται μόνο το τελικό αποτέλεσμα.

Διαμεσολάβηση (C.E.F.R., 2018), B2

<https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989>

- Μεταφορά μηνύματος σε γραπτό λόγο
- Επεξήγηση διαγραμμάτων
- Μετάφραση
- Περίληψη
- Κράτηση σημειώσεων
- Απόκριση σε ένα έργο με επιχειρήματα
- Ανάλυση δημιουργικών κειμένων

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

ΚΠγ, Μάιος 2022, Διαμεσολάβηση

Ποιες στρατηγικές καλούνται να ενεργοποιήσουν οι συγγραφείς στα 3 στάδια παραγωγής γραπτού λόγου?

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Στο Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης

Το Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης μεταφέρθηκε στην Πλάκα αλλά οι δράσεις και τα εργαστήριά του που τόσο αγαπήσατε συνεχίζονται!

Παραμυθοσάββατα

Βιωματικό εργαστήριο για παιδιά 2-4 ετών

Ένα βιωματικό εργαστήριο για παιδιά 2-4 ετών που θα εισάγει τους μικρούς μας φίλους στον κόσμο της τέχνης και της δημιουργίας. Γνωστά και αγαπημένα παιδικά βιβλία θα μας ταξιδεύουν κάθε Σάββατο στο μαγικό κόσμο των παραμυθιών. Μέσα από ομαδικές δραστηριότητες, θεατρικό παιχνίδι, messy και sensory play αλλά και μοναδικές κατασκευές τα παιδιά έρχονται σε πρώτη επαφή με σύνθετες έννοιες ενώ παράλληλα καλλιεργούν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους.

Μύθοι και ιστορίες: Μια διαφορετική βόλτα στο Νέο Μουσείο της Ακρόπολης

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για παιδιά 4-8 ετών

Μια διαφορετική βόλτα στο Νέο Μουσείο της Ακρόπολης από το Μουσείο Σχολικής Ζωής! Η κουκουβάγια η Σοφία, μια απ' τις πολλές που ζουν από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα στη γειτονιά της Πλάκας, θα βοηθήσει τα παιδιά να ξετυλίξουν τους μύθους και να ανακαλύψουν την ιστορία που κρύβουν τα αρχαία μνημεία της πόλης!

STEAMing Experiments: Πειράματα στον «Ατμό» των εξελίξεων

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Φυσικών Επιστημών για παιδιά 5-10 ετών

Ένα νέο εργαστήριο περιμένει τους μικρούς φίλους του Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης. Ένα εργαστήριο γεμάτο Φυσικές Επιστήμες, Τεχνολογία, Μηχανική και ρομποτική θα καταπλήξει τους επίδοξους επιστήμονες και θα τους οδηγήσει σε επιστημονικά μονοπάτια με πυξίδα την Τέχνη και οδηγό τις βασικές αρχές της STEAM εκπαίδευσης.

Πειραματίζομαι

Εργαστήριο εξερεύνησης και πρώτα παιχνίδια ρόλων για παιδιά 3-5 ετών

Οι διαδραστικές αφηγήσεις, τα αισθητηριακά παιχνίδια μέσα σε μικρόκοσμους, οι πειραματισμοί με ποικίλα υλικά, και η παρατήρηση 'μεταμορφώσεων', είναι τα βασικά ερεθίσματα και οι τεχνικές που θα βοηθήσουν τα παιδιά, αλλά και θα τα προτρέψουν να απολαύσουν τα διαφορετικά παιχνίδια, πάντα μέσα στην ασφάλεια της ομάδας που όλοι μαζί θα δημιουργήσουμε.

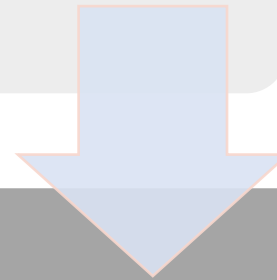
ACTIVITY 4

Using information from the above text, write an **article** (100 words) for the EU Parents website (www.euparents.com), **explaining** the importance of introducing out-of-class activities to children from a young age, and **proposing** some of the above activities to parents.

Kahoot

<https://create.kahoot.it/details/82c3dfef-17b6-40ac-ba37-c9084d388533>

Επιλέξτε για κάθε στρατηγική το στάδιο συγγραφής